

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи

В. В. Павліков

(ініціали та прізвище)

08 2022 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Управління науковими проектами

Галузі знань: 10 Природничі науки

Спеціальності 103 Науки про Землю

Освітньо-наукова програма: «Дистанційні аерокосмічні дослідження»

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

Форма навчання: денна
денна / заочна

Харків – 2022

РОБОЧА ПРОГРАМА
ОБОВ'ЯЗКОВОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Управління науковими проектами
(назва дисципліни)

Розробник: професор, д.т.н., проф.
(посада, науковий ступінь та вчене звання)

Малєєва О.В.
(прізвище та ініціали)

«30» 08 2022 р., – 13 с.

Гарант ОНП
Дистанційні аерокосмічні
дослідження

проф. Бутенко О.С.

ПОГОДЖЕНО:
Завідувач відділу
аспірантури і докторантури

Володимир СЕЛЕВКО

В. о. голови наукового товариства
студентів, аспірантів,
докторантів і молодих вчених

Семен ЖИЛА

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни <i>(денна форма навчання)</i>
		Обов'язкові компоненти. Цикл набуття навичок дослідника
Кількість кредитів – 5	Галузь знань: 10 Природничі науки Спеціальність 103 Науки про Землю. Освітньо-наукова програма: «Дистанційні аерокосмічні дослідження» Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)	Навчальний рік
Кількість модулів – 2		2022/2023
Кількість змістових модулів – 2		Семестр
Індивідуальне завдання (немає) <small>(назва)</small>		2-й
Загальна кількість годин: денна – 32/118		Лекції*
		32 годин
Кількість тижневих годин: аудиторних – 2 самостійної роботи аспіранта – 8		Практичні, семінарські*
		16 годин
	Лабораторні*	
	-	
	Самостійна робота	
	102 годин	
	Вид контролю	
	іспит	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи становить: 48/102

*Аудиторне навантаження може бути зменшене або збільшене на одну годину залежно від розкладу занять.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета вивчення: надання здобувачам ступеню доктора філософії сучасних методів та технологій управління науковими проектами та програмами, оцінки їх результатів; надання комплексу знань щодо базових принципів, категорій, моделей та інструментів управління проектами; надання знань управління процесом залучення грошових коштів та інших ресурсів (людських, матеріальних, інформаційних тощо), які організація не може забезпечити самостійно, та які є необхідними для реалізації певного проекту або своєї діяльності в цілому; надання знань управління інтелектуальною власністю для визначення домінуючого об'єкта в перспективному плануванні діяльності підприємства (організацій, установ).

Завдання: підготовка науковців, які вміють ефективно розробляти, планувати, реалізовувати та завершати науково-технічні проекти та програми; підготовка фахівців в роботі у команді проекту, управління комунікаціями в проекті, управління кадрами проекту, управління фінансовими потоками в умовах мінливого зовнішнього середовища проекту.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі повинні досягти таких **компетентностей:**

загальних:

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- Здатність працювати в міжнародному контексті.
- Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері наук про Землю на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

фахових:

– Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у науках про Землю та дотичних міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних міжнародних наукових виданнях.

– Здатність ініціювати, розробляти і реалізовувати комплексні інноваційні проекти в Науках про Землю та дотичні до них міждисциплінарні проекти.

– Здатність генерувати нові ідеї щодо розвитку теорії та практики наук про Землю, виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького характеру, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

– Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами, глибоке розуміння англомовних наукових текстів за напрямом досліджень.

– Здатність дотримуватись етики досліджень, а також правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

– Здатність із застосуванням сучасних методологій, методів та інструментів наукової діяльності за фахом ставити експеримент, обробляти отримані експериментальні дані, встановлювати аналітичні і системні залежності між

об'єктами, процесами і явищами оточуючого середовища, давати прогностичні та ретроспективні оцінки розвитку природних процесів.

Програмні результати навчання:

– Мати передові концептуальні та методологічні знання з наук про Землю і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.

– Розробляти та досліджувати концептуальні, математичні і комп'ютерні моделі Землі, її геосфер, планет земної групи та процесів, що відбуваються в них, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у Науках про Землю та дотичних міждисциплінарних напрямках.

– Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми наук про Землю, кваліфіковано оприлюднювати в тому числі іноземною мовою результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях та на наукових заходах.

– Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

– Глибоко розуміти загальні принципи та методи наук про Землю, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях та у викладацькій практиці.

– Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з наук про Землю та дотичних міждисциплінарних напрямків з використанням сучасних інструментів та дотриманням норм професійної і академічної етики, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

– Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та технологічні проблеми у науках про Землю з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів.

– Застосовувати загальні принципи та методи математики й природничих наук, а також сучасні методи та інструменти, цифрові технології та спеціалізоване програмне забезпечення для провадження досліджень у сфері наук про Землю.

– Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційні системи і технології.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Управління науковими проектами» базується на дисципліні (вибірковій), яка була вивчена здобувачами у першому семестрі: «Обробка та аналіз результатів наукових досліджень з використанням ІТ»; результати навчання використовуються у четвертому семестрі в дисципліні «Педагогічне стажування».

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовний модуль 1. Формування та планування наукового проекту

Тема 1. Загальна характеристика управління проектами.

Проект та специфіка проектної діяльності. Види наукових проектів. Структура, оточення та учасники проекту. Стандарти управління проектами. Процеси управління проектами.

Тема 2. Обґрунтування доцільності наукового проекту.

Життєвий цикл проекту. Ініціація проекту. Формування ідеї та розробка концепції проекту. Проектний аналіз, його структура.

Тема 3. Основні форми організаційної структури наукового проекту.

Поняття проектної організаційної структури. Типи організаційної структури наукового проекту. Визначення функціональних обов'язків учасників науково-технічного проекту.

Тема 4. Планування та управління науковими проектами у ВНЗ

Специфіка наукових проектів в університеті. Система управління науковими проектами в університеті. Процеси планування проектів

Модуль 2.

Змістовний модуль 2. Виконання та контроль наукового проекту

Тема 5: Структуризація наукового проекту.

Ієрархічна структура робіт. Ієрархічна структура виконавців. Основи мережевого планування

Тема 6: Управління ресурсами та вартістю наукового проекту.

Управління матеріальними ресурсами проекту. Управління вартістю проекту. Контроль виконання проекту.

Тема7: Управління персоналом наукового проекту.

Проект-менеджер. Команда проекту. Офіс управління проектом.

Тема8: Фінансування та ефективність наукового проекту.

Види фінансування наукових проектів. Показники ефективності наукових проектів.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	усього	у тому числі			
		л	п	лаб	с.р.
Модуль 1					
Змістовий модуль 1					
Тема 1. Загальна характеристика управління проектами	14	4	2	-	8
Тема 2. Обґрунтування доцільності наукового проекту	20	4	2	-	14
Тема 3. Основні форми організаційної структури наукового проекту	16	4	2	-	10
Тема 4. Планування та управління науковими проектами у ВНЗ	14	4			10
Модульний контроль	2		2		
Усього годин	66	16	8	-	42
Змістовий модуль 2					
Тема 5. Структуризація наукового проекту	20	4	2	-	14
Тема 6. Управління ресурсами та вартістю наукового проекту	22	4	2	-	16
Тема 7. Управління персоналом наукового проекту	22	4	2		16
Тема 8. Фінансування та ефективність наукового проекту	18	4			14
Модульний контроль	2		2		
Усього годин	84	16	8	-	60
Усього з дисципліни	150	32	16	-	102

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено навчальним планом	

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1		
1	Побудова семантичної моделі змісту науково-технічного проекту	4
2	Методи якісної оцінки ризику проекту	4
3	Аналіз стейкхолдерів проекту	4
4	Формування запиту на виконання науково-технічного проекту	4
Змістовий модуль 2		
5	Розрахунок розкладу проекту	4
6	Управління ресурсами та вартістю проекту	4
7	Метод раціонального розподілу робіт в проекті	4
8	Фінансове обґрунтування науково-технічного проекту	4
	Разом	32

7. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Не передбачено навчальним планом	

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Система управління науковими проектами. Цілі та принципи управління науковими проектами. Функції управління проектами.	8
2	Формування інвестиційного задуму проекту. Критерії оцінки ефективності наукових проектів. Пошук аналогів проекту за заданим вимогами до продукту. Аналіз часового ряду попиту на продукцію проекту. Побудова регресійної моделі прогнозування показників проекту.	14
3	Критерії вибору організаційної структури наукового проекту. Розподіл відповідальності в наукових проектах.	10
4	Цілі, призначення та види планів. Розробка проектно-кошторисної документації та контроль за нею.	10

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
5	Формування компонентів структуризації науково-технічного проекту. Вибір варіанту проектів з множини аналогів за критерієм подібності.	14
6	Планування об'ємних і вартісних показників наукового проекту. Планування матеріальних ресурсів. Порядок планування витрат за проектом. Розробка бюджету проекту. Можливості внесення змін до проектного бюджету.	16
7	Комунікаційне забезпечення проекту. Координаційна група проекту. Лідерство і мотивація в команді. Розвиток команди проекту. Оцінювання ефективності команди проекту	16
8	Стратегії фінансування наукового проекту. Краундфайдингові платформи фінансування проекту. Дослідження стохастичної моделі прогнозування показників проекту. Технологія оцінки проектної діяльності. Регулювання процесу реалізації проекту. Причини внесення змін та оцінка наслідків	14
	Разом	102

9. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

10. Методи навчання

Проведення лекцій, практичних занять, індивідуальні консультації з питань наукових досліджень, самостійна робота аспірантів.

11. Методи контролю

Написання контрольних робіт з теоретичного матеріалу, екзамен.

12. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують аспіранти

12.1. Розподіл балів, які отримують аспіранти (кількісні критерії оцінювання)

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття	Кількість занять	Сумарна кількість балів
Змістовний модуль 1			
Робота на лекціях	0...1	4	0...4
Робота на практичних заняттях	0...5	3	0...15
Модульний контроль	0...31	1	0...31
Змістовний модуль 2			
Робота на лекціях	0...1	4	0...4
Робота на практичних заняттях	0...5	3	0...15
Модульний контроль	0...31	1	0...31
Усього за семестр			0...100

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови аспіранта від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту. Під час складання семестрового іспиту аспірант має можливість отримати максимум 100 балів.

Іспит складається з тесту із 40 питань. За відповідь на одне питання тесту аспірант отримує максимально 2,5 бали.

12.2. Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки:

- життєвий цикл проекту;
- сутність техніко-економічного обґрунтування проекту;
- типи організаційної структури наукового проекту;
- структура наукового проекту;
- категорії витрат науково-технічного проекту;
- етапи формування проектної групи.

Необхідний обсяг вмінь для одержання позитивної оцінки:

- формувати запит на виконання науково-технічного проекту;
- формувати технічне завдання на науково-дослідну роботу;
- складати сітковий графік;
- планування об'ємні та вартісні показники наукового проекту;
- планувати матеріальні ресурси;
- управляти командою та стейкхолдерами проекту.

12.3 Критерії оцінювання роботи здобувача протягом семестру.

Задовільно (60-74). Мати мінімум знань та умінь. Відвідувати 20% лекцій та практичних занять. Знати основні методи управління науковими проектами.

Добре (75-89). Твердо знати мінімум знань. Відвідувати 50% лекцій та практичних занять. Знати сучасні методи управління науковими проектами. Вміти складати документацію з проекту, обґрунтовувати його доцільність, формувати команду проекту.

Відмінно (90-100). Повно знати основний та додатковий матеріал. Відвідувати 80% лекцій та практичних занять. Орієнтуватися у підручниках, посібниках та наукових статтях. Приймати активну участь на практичних заняттях. Вміти застосовувати сучасні інформаційні технології в управлінні проектами. Зробити доповідь про застосування методів управління науковими проектами у своєму дисертаційному дослідженні.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

13. Методичне забезпечення

1. Інформаційні технології корпоративного управління і стратегічного менеджменту [Текст] : навч. посіб. до лаб. практикуму / Ю. А. Малєєва, О. В. Малєєва. – Харків : Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т», 2020. – 40 с.
2. Malyeyeva O.V., Nosova N.Yu, Artyuch R.V. Models and methods of management a professional level of internal project participants. In: Information systems and innovative technologies in project and program management. Collective monograph edited by I. Lindle, I. Chumachenko, V. Timofeyev. Riga. 2019. – Pp. 35-47. ISBN 978-9984-891-08-8
3. Malyeyeva O., Kosenko V., Parzhyn Y., Nevliudova V. (2021) Statistical Analysis and Optimization of Telecommunications Company Operating Business Processes. In: Ageyev D., Radivilova T., Kryvinska N. (eds) Data-Centric Business and Applications. Lecture Notes on Data Engineering and Communications Technologies, vol. 69. Springer, Cham. pp 407-431.
4. Литвиненко Д., Малєєва О. Комплексний метод балансування та гармонізації інтересів стейкхолдерів у проектах розвитку транспортних систем // Сучасний стан наукових досліджень та технологій в промисловості. 2019, №3 (9). - С. 91-98. doi: <https://doi.org/10.30837/2522-9818.2019.9.091>.

5. Malyeyeva Olga, Malieieva Yulia, Kosenko Viktor, Artiukh Roman. Formalized Models of Processes and Optimization of Indicators for Complex Equipment Recycling Project, // 15th International Scientific and Technical Conference on Computer Sciences and Information Technologies, CSIT 2020, 2021. doi: 10.1109/PICST51311.2020.9467933.
6. Федорович О.Є. Інформаційна підтримка логістики постачань виробничого підприємства: навч. посібник / О. Є. Федорович, О. В. Малєєва, А. В. Єлізева. – Харків: Нац. аерокосміч. ун-т «Харк. авіац. ін-т», 2015. – 100 с.
7. Malyeyeva O., Nosova N., Fedorovych O., Kosenko V. The semantic network creation for an innovative project scope as a part of project knowledge ontology // CEUR Workshop Proceedings , 2362, 2019. Режим доступу: <http://ceur-ws.org/Vol-2362/paper27.pdf>
8. Литвиненко Д.П., Малєєва О.В., Єлізева А.В. Блокчейн-технології в управлінні комунікаціями інфраструктурних проєктів // Радіоелектронні і комп'ютерні системи : - 2021. - № 3 (99). - С. 169-181 DOI: <https://doi.org/10.32620/reks.2021.3.14>
9. Малєєва О.В. Задачі дослідження операцій у виробничих інформаційних системах. Навчальний посібник з практичних занять / Малєєва О.В., Білокінь Ю.А.. - Нац. аерокосм. ун-т ім. М.Є. Жуковського «Харк. авіац. ін.-т. – 2018. - 64с.
10. Малєєва О.В. Статистичний аналіз даних (у програмному пакеті STATISTICA 10.0) (методичний посібник) / Малєєва О.В., Юркевич А. Ю. - Нац. аерокосм. ун-т ім. М.Є. Жуковського «Харк. авіац. ін.-т. – 2018. - 48с.

14. Рекомендована література

Базова

1. Верба В.А. Загородніх О.А. Проектний аналіз/ Підручник. .- К.: КМ Академія, 2000. – 322 с
2. Довгань Л. Є., Мохонько Г. А., Малик І. П. Управління проєктами. – 2017.
3. Управління проєктами: процеси планування проєктних дій [Текст]: підручник / І.В. Чумаченко, В.В. Морозов, Н.В. Доценко, А.М. Чередниченко. – К.: КРОК, 2014. – 673 с.
4. Дункан Вільям Р. Керівництва з питань Проектного менеджменту / За ред. С. Д. Бушуєва. – Вид. 2-ге, переробл. – К. : Інститут менеджменту і бізнесу, 2014. – 197 с.
5. Кобиляцький Л.С. Управління проєктами: Навч. посіб./МАУП. – К.: МАУП. 2002. – 198 с.
6. Тарасюк Г.М. Управління проєктами: Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Каравела. 2004. – 344 с.

Допоміжна

1. Елементи управління проектами на підприємстві: Підручник. / В.В.Малий, О.І. Мазуркевич, С.К. Чернов, Антоненко С.В., Завгородній. М.С. - Дніпропетровськ: «ІМА- прес», 2011. – 159 с.
2. Керівництво з питань проектного менеджменту РМВООК, К. Ділова Україна./ Під ред. проф. Бушуєва С.Д. 2000.– 198 с
3. Словник-довідник з питань управління проектами / [авт.-уклад. С. Д. Бушуєв]. – К: ВД “Ділова Україна”, 2001. – 640 с
4. Fedorovich O. Ye., Danshyna S. Yu. Formalization of high-tech enterprise development project processes. In: Information systems and innovative technologies in project and program management. Collective monograph edited by I. Lindle, I. Chumachenko, V. Timofeyev. Riga. 2020. Pp. 23-38. DOI: <https://doi.org/10.30837/MMP.2020.023>. ISBN 978-9984-891-15-6
5. Fedorovich O. Ye., Uruskiy O., Kosenko V., Pronchakov Yu. System modeling of goals and directions in projects of innovative development of high-tech enterprise. In: Information systems and innovative technologies in project and program management. Collective monograph edited by I. Lindle, I. Chumachenko, V. Timofeyev. Riga. 2020. Pp. 39-53. DOI: <https://doi.org/10.30837/MMP.2020.039>. ISBN 978-9984-891-15-6
6. Бушуєв С.Д. Технологічна зрілість як інструмент стратегічного розвитку компаній на основі управління проектами / С.Д. Бушуєв, Н.С. Бушуєва, О.О. Покровницька // Управління проектами та розвиток виробництва. Збірник наукових праць. Під ред. В.А. Рач. – 2004. - № 1(9). - С. 5-16.
7. Кійко С. Г. Модель структурного синтезу портфеля енергозберігаючих проектів металургійного підприємства / С. Г. Кійко, Є. А. Дружинін, О. В. Прохоров // Радіоелектронні і комп'ютерні системи. - 2019. - № 4. - С. 62–70. DOI: 10.32620/reks.2019.4.07.

Інформаційні ресурси:

1. Закон України «Про наукові парки». - Електронний ресурс. – Доступ.- http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T091563.html
2. Особливості управління дослідницькими проектами - Електронний ресурс. – Доступ.- <https://library.if.ua/book/138/9403.html>
3. Загальна характеристика управління проектами - Електронний ресурс. – Доступ.- <http://dspace.wunu.edu.ua/retrieve/19690/>
4. Цілі та принципи управління проектами. Життєвий цикл проекту - Електронний ресурс. – Доступ.- <https://buklib.net/books/22487/>